

Puhtaan siirtymän hankkeiden rahoitus

Luento 1
3.9.2025
Jari Matero

Luennoitsijan yhteystiedot

Jari Matero

Managing Director

Cois Capital

Helsinki, Finland

+358 40 5232 815

jari.matero@coiscapital.com

Kurssin sisältö

#	Otsikko	Päivämäärä	Aika
1	Johdanto puhtaaseen siirtymään	Ke 3.9.2025	Klo: 18-20
2	Erilaiset rahoitusinstrumentit ja -tyypit	Ke 10.9.2025	Klo: 18-20
3	Oman pääoman ehtoinen rahoitus (vierasluento, TESI)	Ke 17.9.2025	Klo: 18-20
4	Keskeiset toimijat Suomessa ja ulkomailla (vierasluento, Kiilto Ventures)	Ke 24.9.2025	Klo: 18-20
5	Investointi- ja rahoitusprosessin vaiheet	Ke 1.10.2025	Klo: 18-20
6	Keskeiset haasteet ja opit	Ke 8.10.2025	Klo: 18-20
7	Vastuullisuusnäkökulmat	Ke 15.10.2025	Klo: 18-20
8	EU Taksonomia (vierasluento, TEM)	Ke 22.10.2025	Klo: 18-20

Luennon sisältö

	Sivu		Sivu
Puhdas siirtymä			
– Ilmiönä	6		
– Suomen tavoitteet	7		
– EU-politiikka	8		
Sähköistyminen ja investointiarviot			
– Yhteiskunnan sähköistyminen	10-12		
– Sähköistyminen verrokkimaissa	13		
– Päästövähennysten vaatimat investoinnit	14		
Puhdas siirtymä yritysten näkökulmasta			
– Strateginen valinta	16		
– Kasvumahdollisuudet	17		
Puhtaan siirtymän hankkeet Suomessa			
– EK:n dataikkuna	19-21		
– Jalostusarvo	22		
– Muna-kana -dilemma	23		
– Tuulivoimainvestoinnit	24		
Esimerkkejä puhtaan siirtymän hankkeista			
– Ilmastorahaston salkku	26-27	– PAAS-liiketoimintamalli	29
– FOAK-laitoshankkeet	28	– Digitaaliset ilmastoratkaisut	30

Puhdas siirtymä

Puhdas tai vihreä siirtymä ilmiönä tai konseptina on melko uusi

- Vihreä tai puhdas siirtymä tarkoittaa talouden rakennemuutosta kohti kestäväää kasvua ja hiilineutraalia yhteiskuntaa.
- Vihreä siirtymä on muutos kohti ekologisesti kestäväää taloutta, joka nojaa vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestäväään käyttöön.
- Puhdas energiasiirtymä on keskeinen osa vihreää siirtymää. Fossiilisten polttoaineiden alasajo ja niiden korvaaminen puhtailla energiaratkaisuilla on keskeinen tavoite siirtymässä.
- Vihreä siirtymä laajalle levinneenä talous- ja teollisuusstrategian käsitteenä kehitty vuonna 2019, kun Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (European Green Deal) käynnistettiin.
- Euroopan vihreän kehityksen ohjelma tähtää ilmastoneutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä.
- Investointeja esimerkiksi puhtaaseen energiatuotantoon ja cleantech-yrityksiin on toki tehty jo vuosikymmeniä (ensimmäisestä investointiaallosta lisää myöhemmin).
- Puhtaan siirtymien hankkeiden skaala on laaja: innovatiivisista cleantech-tekniologiayhtiöistä vähemmän riskisiin uusiutuvan energian hankkeisiin (aurinko- ja tuulivoima). Hankkeilla on erilaiset riskiprofiilit ja näin ollen oma sijoittaja- ja rahoittajakunta.
- Yhteistä puhtaan siirtymän investointihankkeissa ovat päästövähennykset suhteessa vaihtoehtoiseen, konventionaaliseen toimintaan.

Suomen hiilineutraalisuustavoite on yksi Euroopan tiukimmista

- Suomen tavoitteet (perustuen ilmastolakiin)
  - Vähentää päästöjä 60% vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon.
  - Hiilineutraalisuus viimeistään vuonna 2035, joka on yksi Euroopan tiukimmista*.
- Euroopan Unionin asettamat velvoitteet ja poliittiset päätökset sitovat Suomea
  - Tavoitteena vähentää päästöjä vähintään 55% vuoteen 2030 mennessä verrattuna 1990 tasoon.
  - Hiilineutraalisuus viimeistään vuonna 2050.
- Muita Suomen asettamia tavoitteita
  - Uusiutuvan energian osuus loppukulutuksesta nousee yli 50-prosenttiin 2020-luvulla**.
  - Suomen tavoitteena on luopua kokonaan kivihiilen energiakäytöstä vuoteen 2029 mennessä.
  - Liikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä ja biopolttoaineiden nostaminen 30%:iin vuonna 2029.

EU-politiikka on tähän mennessä ohjannut vahvasti puhdasta siirtymää

Konsepti	Kommentit	Yritysten näkökulma
EU Green Deal (Vihreän kehityksen ohjelma)	<ul style="list-style-type: none"> Julkistettu vuonna 2019, tavoitteena tehdä EU:sta ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. Ei ole pelkästään ympäristöohjelma, vaan kasvu- ja investointistrategia, joka ohjaa kaikkia politiikkasektoreita. Tarkoituksena käynnistää julkisia ja yksityisiä investointeja (n. 1000 miljardia vuoteen 2030 mennessä). 	Green Deal tuo sääntelyä, mutta myös tukirahoitusta ja markkinamahdollisuuksia.
Fit for 55 -paketti	<ul style="list-style-type: none"> Julkaistu 2021, toimeenpaneva lakikokonaisuus Green Dealin tavoitteille. Tavoitteena vähentää nettopäästöjä 55 % vuoteen 2030 mennessä (verrattuna vuoteen 1990). <p>Keskeiset sisällöt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Päästökaupan laajentaminen rakennusten ja liikenteen sektoreille Hiilitullit (CBAM): vaikuttaa tuontituotteisiin, joissa on korkea hiilijalanjälki Energiatehokkuus- ja uusiutuvan energian tavoitteiden kiristäminen Autojen päästönormit: uusien polttomootoriautojen myyntikielto vuonna 2035 	Uudet velvoitteet voivat muuttaa liiketoimintaympäristöä nopeasti – varautuminen kannattaa.
EU-taksonomia	<ul style="list-style-type: none"> EU:n luokitusjärjestelmä: määrittelee, mitkä taloudelliset toiminnot ovat ympäristön kannalta kestäviä. Perustuu kuuteen ympäristötavoitteeseen (ilmastonmuutoksen hillintä, sopeutuminen, kiertotalous jne.). Yritykset, rahoittajat ja sijoittajat raportoivat taksonomian mukaisuudesta – vaikuttaa rahoituksen saatavuuteen ja hintaan. 	Jos toiminta ei ole taksonomian mukaista, rahoitusta voi olla vaikeampi saada tulevaisuudessa tai se on kalliimpaa.
ESG-raportointi & CSRD	<ul style="list-style-type: none"> CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) korvaa aiemman standardin. Velvoittaa yrityksiä EU:ssa raportoimaan vastuullisuudesta yhtenäisten standardien mukaisesti. Vaikutus pk-yrityksiin välillinen, koska suuret asiakkaat vaativat vastuullisuustietoja toimitusketjulta. Omnibus-paketti tuo mukanaan muutoksia, joten lisämuutokset tulevaisuudessa ovat mahdollisia. 	Vastuullisuus ei ole jatkossa enää vapaaehtoista – sen osoittaminen muuttuu osaksi liiketoiminnan perustekemistä.
EU-rahoitusohjelmat	<ul style="list-style-type: none"> InvestEU, Innovation Fund, Horizon Europe, Just Transition Fund, LIFE jne. Rahoitusta ja tukielementtejä tarjolla riskien jakamiseen, innovaatioihin, demonstraatioihin, teollisuuden vähähiilistämiseen, infraan ja skaalaukseen. 	EU-politiikka ei ainoastaan säätele, vaan tarjoaa merkittäviä tukirahoitusmahdollisuuksia.

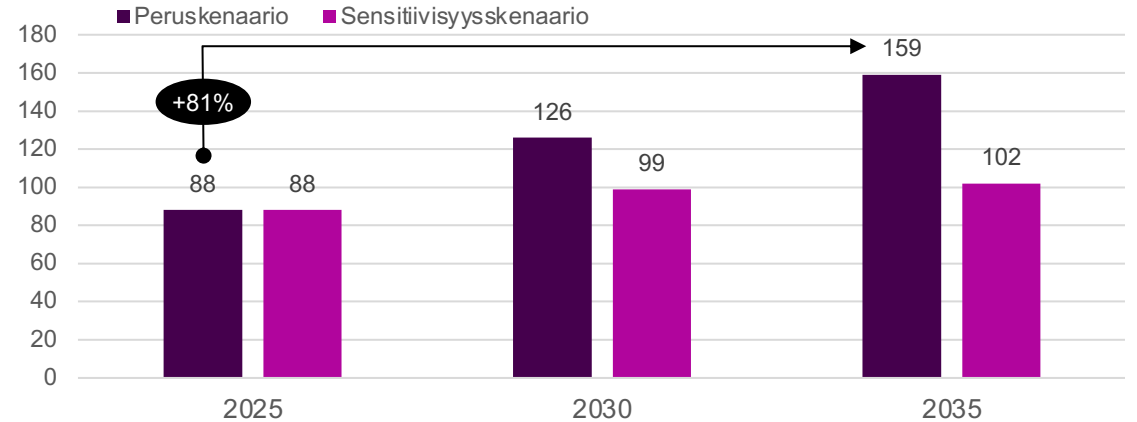
Sähköistyminen ja investointiarviot

Päästövähennysten ajurina on yhteiskunnan sähköistyminen

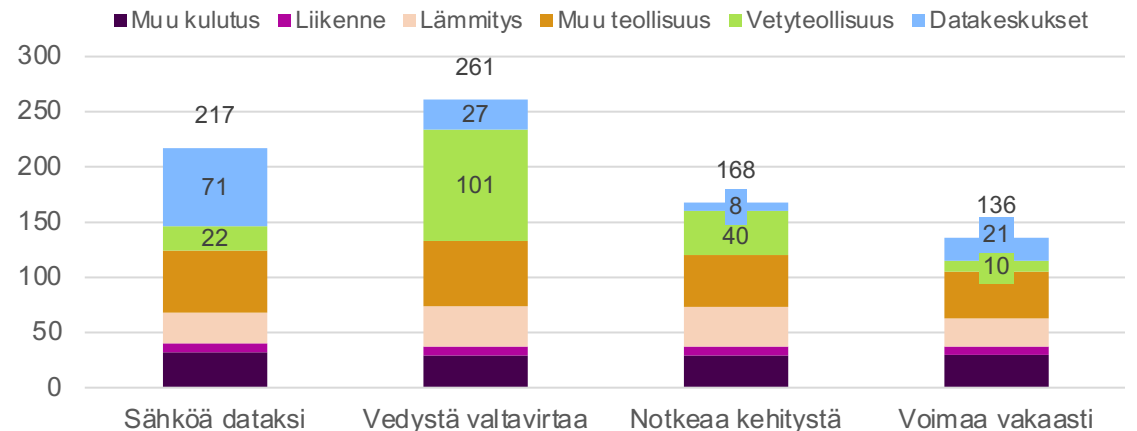
Yhteiskunnan sähköistyminen

- Siirtymä kohti vähähiilistä yhteiskuntaa vaatii mittavia investointeja, ja tarkoittaa merkittäviä muutoksia kaikilla yhteiskunnan sektoreilla.
- Tavoitteiden saavuttaminen vaatii fossiilisten energialähteiden korvaamista päästöttömillä vaihtoehdoilla sähkön ja lämmön tuotannossa, liikenteessä sekä teollisuudessa.
- Keskeinen muutoksen ajuri on yhteiskunnan sähköistyminen.
- Yhteiskunnan sähköistyminen perustuu uusiutuvan energian tuotantoon ja varastointiin, joissa on tapahtunut merkittävä murros.
- Päästövähennyksiä saavutetaan aluksi sähköistymisen energiatehokkuuden ja bioraaka-aineiden käytöllä, pidemmällä aikavälillä vaikeimmin puhdistettavilla sektoreilla* turvaututaan vetyyn.
- Ilmiö johtaa sähkön kysynnän merkittävään lisääntymiseen Suomessa, ja kysynnän on arvioitu kasvavan merkittävästi vuoden 2024 noin 83 TWh:n tasosta aikataulun vaihdellessa eri arvioissa.
- Pääosa sähköntuotantokapasiteetin lisäyksestä on tarkoitus kattaa maatuulivoimalla ja aurinkovoimalla, mutta sen lisäksi tarvitaan joustavaa sähköntuotantoa ja -kulutusta, varastointia sekä vahvat siirtoyhteydet.

Fingridin sähkönkulutusennuste 2025-2035, TWh

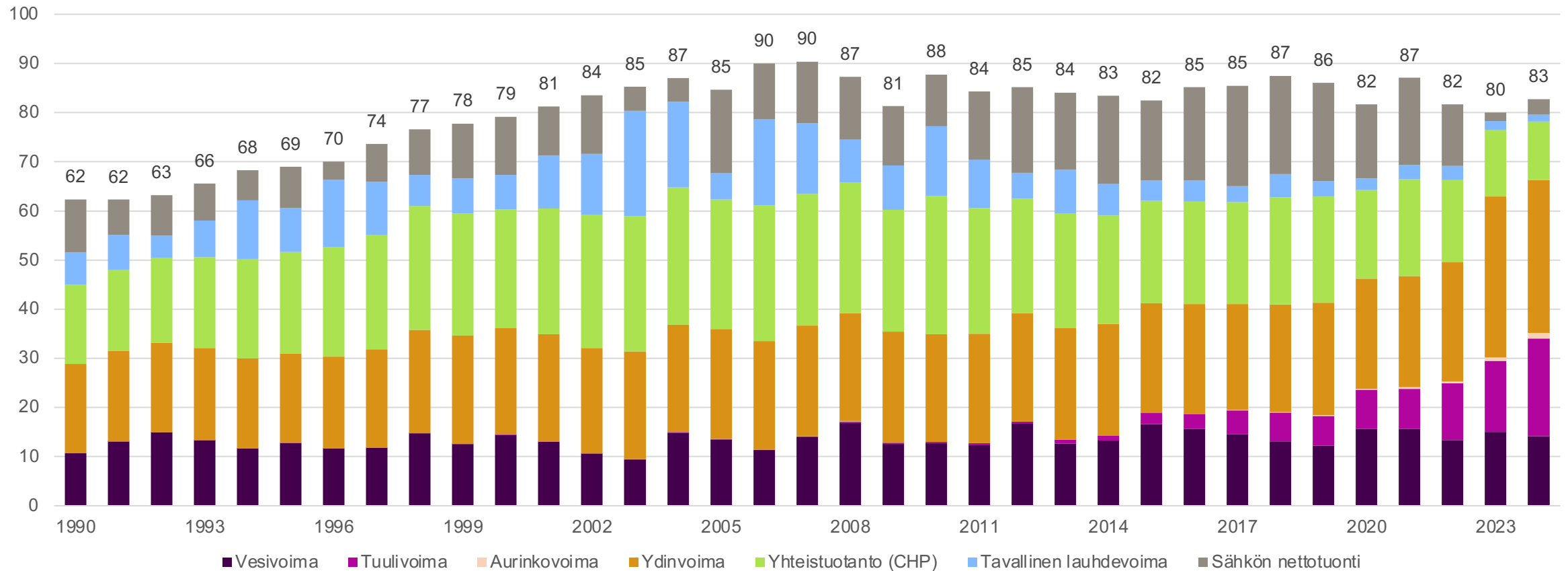

Sähkön kulutus Fingridin skenaarioissa vuonna 2040, TWh

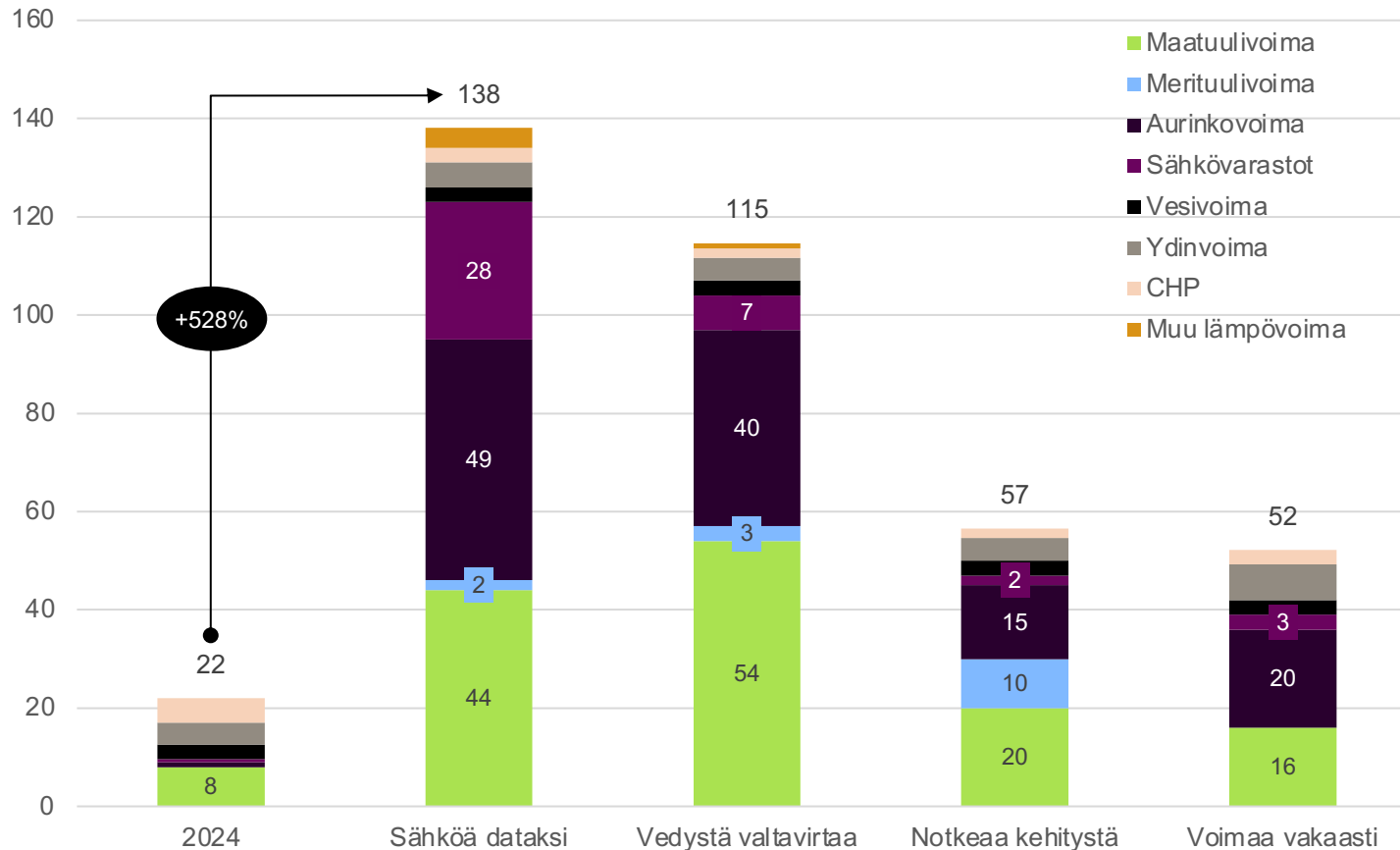
Sähkön kokonaiskulutus ei ole vielä oleellisesti kasvanut, mutta rakennemuutos on jo havaittavissa

Sähkön historiallinen hankinta ja kokonaiskulutus, TWh

Fingridin kasvuskenaariot merkittävällä kasvulla sähkön tuotantokapasiteetissa

Sähkön tuotantokapasiteetti Fingridin eri skenaarioissa vuonna 2040, GW

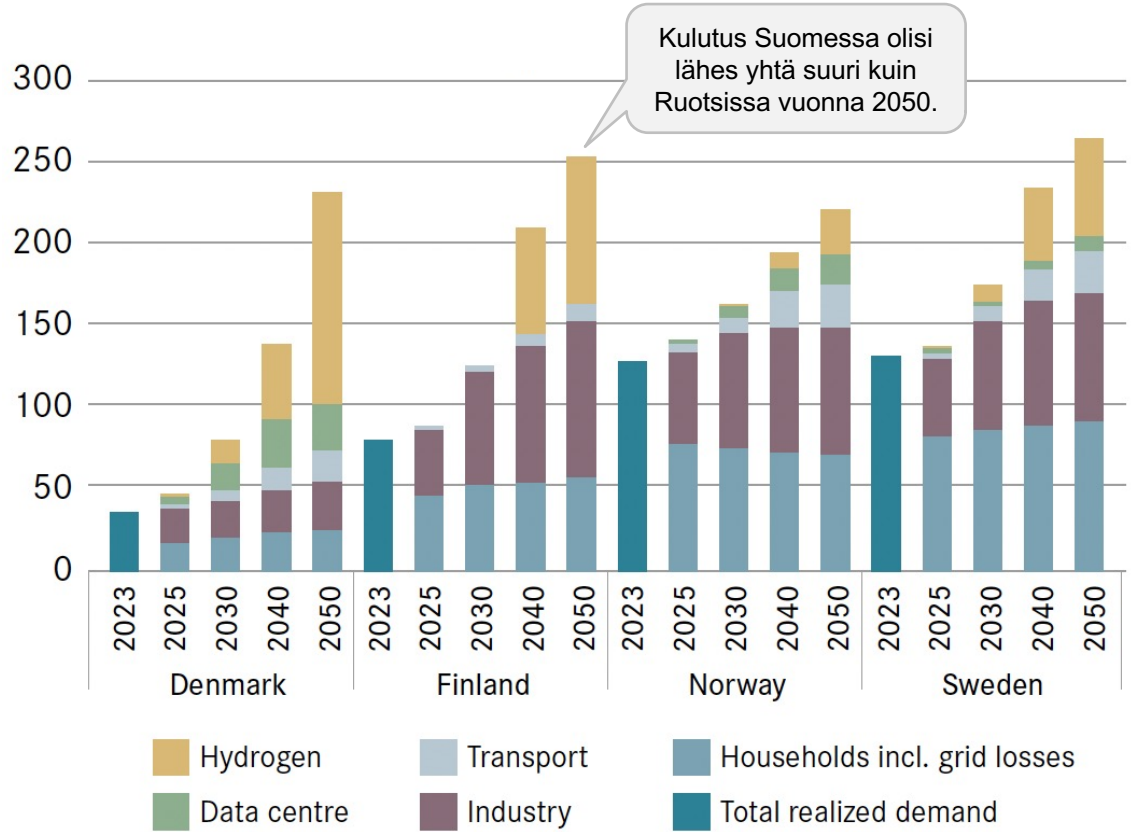

Kommentit

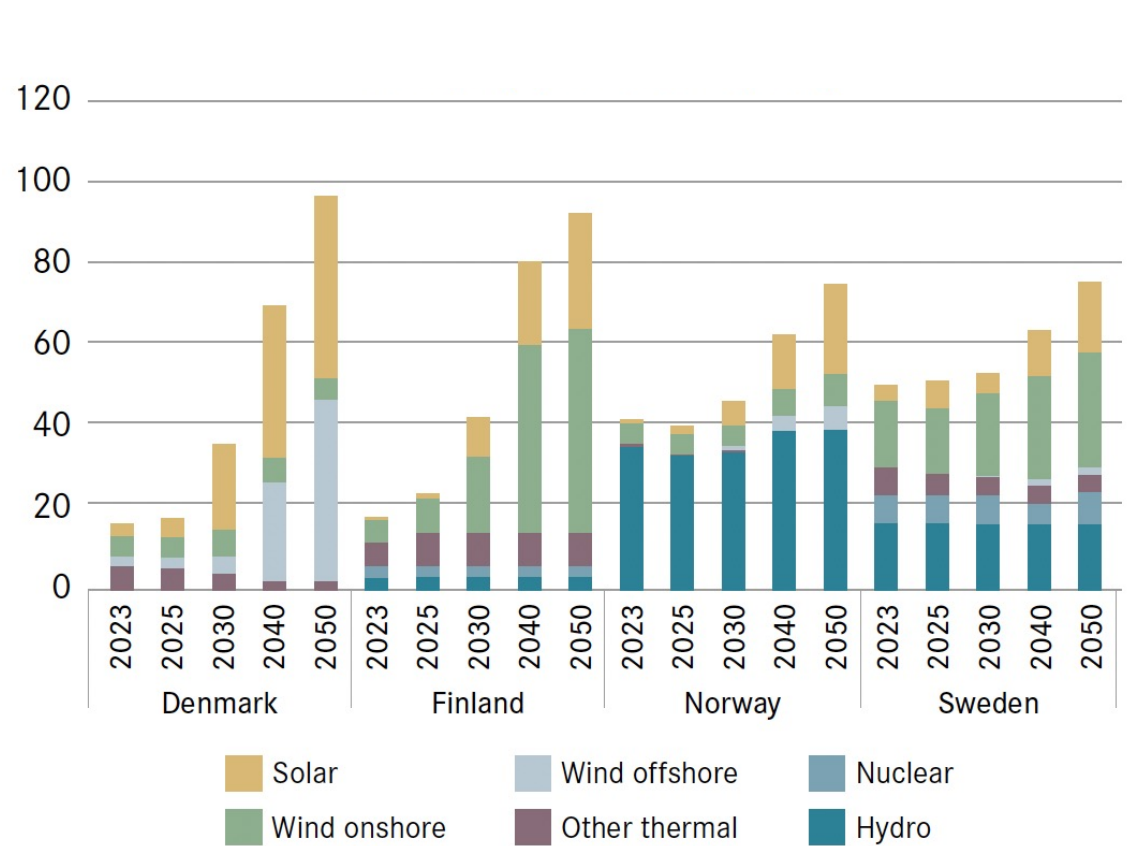
- Fingridin skenaarioissa ennustetaan merkittävää tuotantokapasiteetin kasvua verrattuna nykytasoon.
- Riippuen skenaariosta, kapasiteetin kasvu voisi olla vuoteen 2040 mennessä 137% - 528%.
- Kysymys on kansallisesti valtavasta rakennemuutoksesta ja investointimäärästä.
- Merkittävä kapasiteetin kasvu perustuisi erityisesti maatuuvoimaan sekä aurinkovoimaan.
- Lisäksi sähkövarastojen roolin arvioidaan olevan suuri riippuen skenaariosta ja oleellisesti suurempi kuin nykyään.
- Vihreät siirtymäinvestoinnit ja uusiutuvan energian investoinnit voivat luoda ns. muna-kana -dilemman, jos sähkön kysyntä ei riitä perustelevaan uusien uusiutuvan energian investointeja.

Pohjoismaissa ennustetaan merkittävää sähköistä, mutta ennusteet vaihtelevat suuresti

Ennustettu sähkönkulutus Pohjoismaissa 2025-2050, TWh

Ennustettu sähkön tuotantokapasiteetti Pohjoismaissa 2025-2050, GW

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatinee mittavia investointeja, arviot vaihtelevat suuresti

Arvioita päästövähennysten vaatimista investoinneista

- Investointitarpeista on erilaisia arvioita, mutta kokonaisuutena liikutaan vähintään yhteensä yli 100 miljardia euron lisäinvestointien kokoluokassa vuosina 2020-2050.
- TEM
  - TEMin arvion mukaan ilmastotavoitteiden toteuttamisen edellyttämät investoinnit tulevat ylittämään yhteensä **100 miljardia euroa vuosina 2020–2050**.
  - Energiajärjestelmän päästöjen vähentäminen lähelle nollaa tulee edellyttämään arviolta vähintään **20 miljardin euron investointeja puhtaaseen energiantuotantoon vuosina 2020–2050**.
- Sitra
  - Sitran arvion mukaan energiajärjestelmän osalta investointitarve voisi olla noin **64-70 miljardia euroa**, sisältäen investoinnit sähköntuotantoon (pääasiassa maatuulivoimaa), akkuihin ja kysyntäjousto, siirtoyhteyksiin sekä P2X-ratkaisuihin.
- Afry
  - AFRYn mukaan investoinnit pelkästään vetytalouden kehitykseen voisivat olla noin **50-90 miljardia euroa**, sisältäen investoinnit sähköntuotantokapasiteettiin, siirtoyhteyksiin ja vedyn tuotantoon ja infrastruktuuriin.
- Boston Consulting Group
  - Boston Consulting Groupin arvion mukaan Suomen ilmastotavoitteiden saavuttaminen tarkoittaisi **242 miljardin euron lisäinvestointeja vuosina 2020-2050**, eli vuositasolla puhutaan noin kahdeksan miljardin euron lisäinvestoinneista.
  - Investoinneista valtaosa kohdistuisi energiasektorille (sisältäen teollisuuden energiankäytön), rakennusten ja liikenteen päästöjen vähentämiseen, ja teollisuuden prosessipäästöjen vähentämiseen.
  - Boston Consulting Group arvioi myös, että puhtaan siirtymän investointien toteuttaminen kasvattaisi Suomen bruttokansantuotetta yli 5 prosentilla ja voisi luoda noin 82.000 uutta työpaikkaa.
- Maksajat
  - Yritykset tekevät investoinnit, mutta valtio ja EU tukevat projekteja → kuluttajat osallistuvat kustannuksiin lopulta hintamekanismin kautta.
  - Jos Suomen julkinen talous on tiukilla, ratkaisevaa on yksityisen ja kansainvälisen pääoman houkuttelu sekä EU:n rahoituksen hyödyntäminen.
  - Investoinnit eivät ole pelkkä kustannus, vaan myös kilpailukyky- ja työllisyyskysymys → teollisuutta voi siirtyä muualle, jos Suomi jää jälkeen.

Puhdas siirtymä yritysten näkökulmasta

Puhdas siirtymä ei ole vain ympäristöpoliittinen kysymys vaan strateginen ja liiketoimintakriittinen asia yrityksille

Lainsäädännöllinen paine	Rahoittajien ja sijoittajien odotukset	Markkina- ja asiakaspaineet	Mahdollisuudet edelläkävijöille
<p>EU:n ilmasto- ja ympäristölainsäädäntö kiristyy. Green Deal, EU-taksonomia ja päästökaupan laajeneminen vaikuttavat suoraan yritysten toimintaedellytyksiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yritysten on sopeuduttava uusiin päästörajoihin ja energiatehokkuusvaatimuksiin. • Tietyille sektoreille on tulossa kieltoja tai rajoitteita (esim. fossiilisiin polttoaineisiin perustuvat ratkaisut). • Vastuullisuusraportointi (esim. CSRD*) voi laajentua koskemaan myös pienempiä yrityksiä, ja läpinäkyvyysvaatimukset kasvavat. 	<p>Rahoitus ei ole enää neutraalia. Pankit, sijoittajat ja julkiset rahoittajat arvioivat hankkeita yhä enemmän ympäristövaikutusten ja ESG-kriteerien perusteella:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilmatoriskit (fyysiset ja siirtymäriskit) vaikuttavat rahoituksen hintaan ja saatavuuteen. • Rahoitusehdot voivat sisältää vihreitä tavoitteita tai vastuullisuusindikaattoreita. • EU:n taksonomian mukaiset investoinnit houkuttelevat enemmän rahoittajia ja voivat saada paremmat ehdot. 	<p>Kuluttajat, yritysasiakkaat ja julkiset hankkijat suosivat yhä useammin vastuullisia toimijoita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yritysasiakkaat vaativat enenevässä määrin koko toimitusketjulta vastuullisuutta. • Vihreät tuotteet ja palvelut kasvattavat markkinaosuutta – erityisesti energiatehokkuudessa, uusiutuvassa energiassa, kiertotaloudessa ja vastuullisessa ruoantuotannossa. • Julkisissa hankinnoissa ympäristökriteereillä on kasvava merkitys. 	<p>Siirtymä luo merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia niille, jotka tarttuvat niihin ajoissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mahdollisuus kehittää uusia vähähiilisiä tuotteita, palveluita ja liiketoimintamalleja. • Pääsy uusiin vientimarkkinoihin, joissa vihreät ratkaisut ovat kilpailuvaltti. • Julkinen tuki, hankerahoitus ja EU:n elpymisvaroihin liittyvät investointiohjelmat voivat kattaa merkittävän osan kehittämiskustannuksista. • Geopoliittiset vaikutukset voivat olla jatkossa merkittävässä roolissa.
<ul style="list-style-type: none"> • Voiko lainsäädännölliseen tukeen luottaa jatkossa? 	<ul style="list-style-type: none"> • Onko puhdas siirtymä kiinnostava trendi jatkossa? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ovatko asiakkaat valmiita maksamaan puhtaasta siirtymästä? 	<ul style="list-style-type: none"> • Onko edelläkävijä asema strategisesti järkevä?

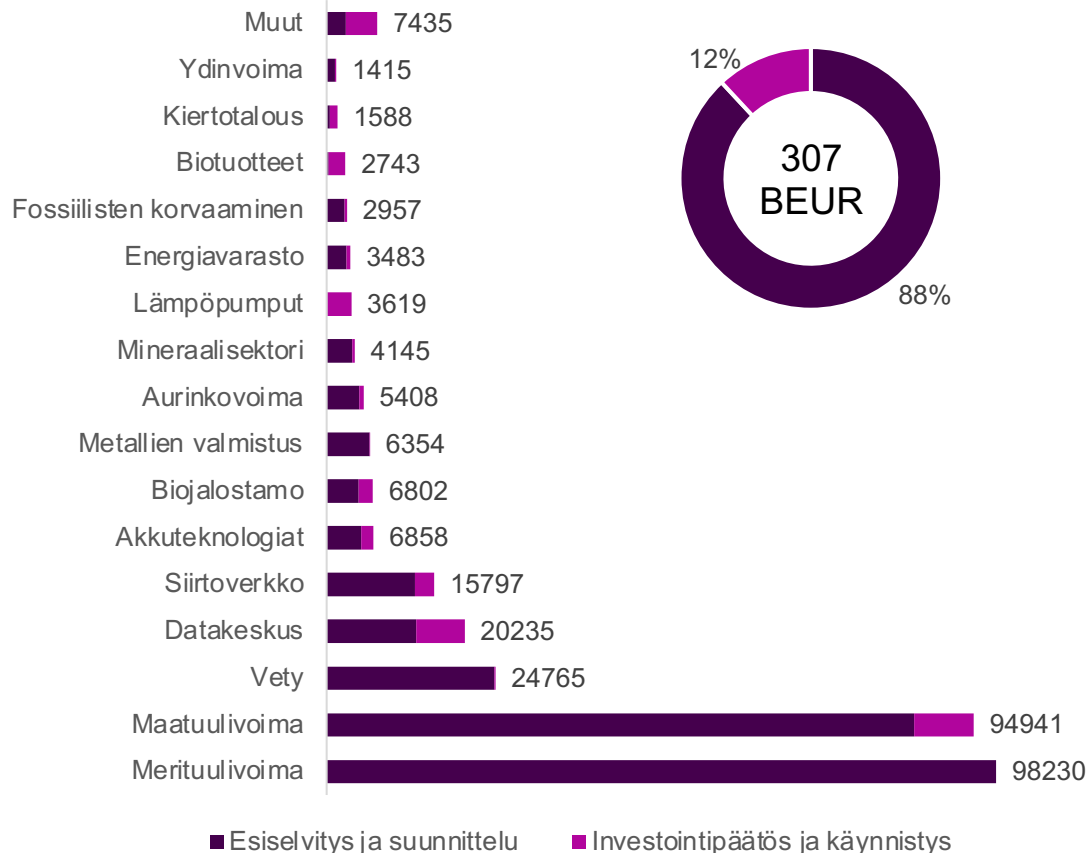
EK painottaa puhtaan siirtymän tarjoamia kasvumahdollisuuksia yrityksille

- Elinkeinoelämän keskusliitto katsoo vihreä siirtymän tarjoavan Suomelle merkittävän kasvun mahdollisuuden.
- Kyseessä on merkittävän rakennemuutos, joka koskee teollisten investointien ja puhtaan energian isäksi kaikkia toimialoja, myös palvelualoja.
- Muutospaineen ja investointitarpeen ohella puhdas siirtymä avaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja markkinoita.
- EK arvioi myös puhtaan siirtymän tarjoavan kasvavaa vientipotentiaalia suomalaisille yrityksille:
  - Teknologiateollisuus arvioi, että vähähiilisten ratkaisujen kysyntä voi nousta jopa 20% globaalisti ilmastositoumusten toteuttamiseksi, mikä tarkoittaisi Suomen investointitavaroiden vuotuiselle viennille 3 miljardia euron vuotuista kasvua.
  - Kemianteollisuus arvioi, että vähäpäästöisten tuotteiden ja ratkaisujen viennistä voi syntyä 5 miljardin euron lisä kemianteollisuuden vuosittaiseen vientiin.
  - Metsäteollisuus arvioi, että puusta valmistettävien tuotteiden markkinoiden arvioidaan kasvavan globaalisti 15 miljardilla eurolla vuosina 2019-2035.
- Konsulttiyhtiö Oxford Economicsin mukaan puhtaaseen energiaan siirtyminen kasvattaisi Suomen bruttokansantuotetta vuoteen 2050 mennessä 4,5% suuremmaksi kuin perusskenaariossa (jossa tingitään päästötavoitteista).

Puhtaan siirtymän hankkeet Suomessa

Suomessa on suunnitteilla suuri määrän puhtaan siirtymän hankkeita

EK:n dataikkunan puhtaan siirtymän investoinnit, MEUR

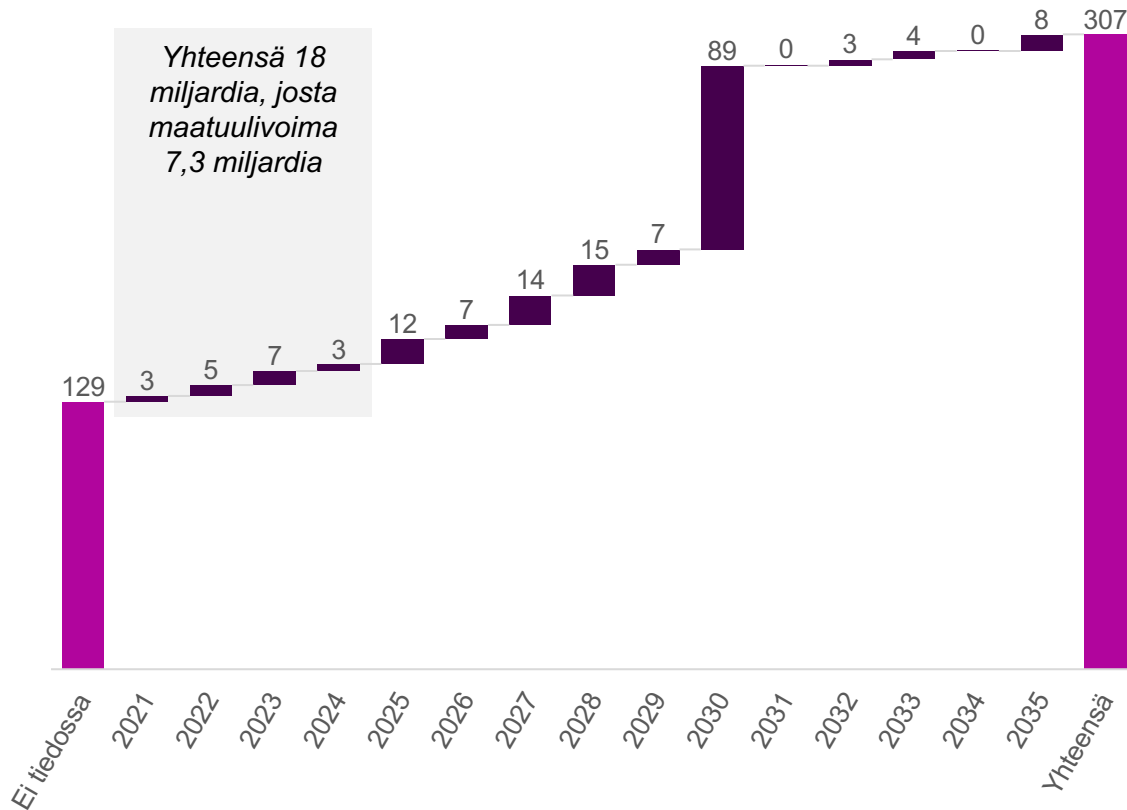

Kommentit

- EK ylläpitää puhtaan siirtymän dataikkunaa, jossa listataan lähinnä teollisia käyttöomaisuusinvestointeja. Listassa ei tosin ole kaikki Suomessa suunnitteilla olevat investoinnit.
- Puhdas siirtymä on viime vuosikymmenien tärkein teollisuuden rakennemuutos.
- Suomella on kilpailuetu kustannustehokkaassa, puhtaassa ja toimivassa sähköntuotannossa ja –siirrossa.
- EK:n kokoamien tietojen perusteella valmisteilla on noin 307 miljardia euroa hankkeita, joista suurin osa on sähköinfrastruktuuria ja suuria tuotantolaitoksia.
- Hankelistan investointimäärä on kasvanut noin +107 mrd. eurolla verrattuna vuoteen 2023.
- Suurin osa suunnitelluista hankkeista on vielä kehitysvaiheessa, ja vain osa on saanut lopullisen investointipäätöksen.
- Suurin osa investoinneista, yli 200 mrd. euroa, liittyy tuulienergiaan ja sen jakeluun, mikä tukee sähköä käyttäviä investointeja.
- Uusiutuvan energian (erityisesti maatuulivoiman) investointiaktiivisuus on viime aikoina laskenut haastavan markkinatilanteen vuoksi.

EK:n dataikkunan hankkeiden valmistumisaikatauluun liittyy merkittävää epävarmuutta

EK:n dataikkunan investointien valmistumisaikataulu, miljardia euroa

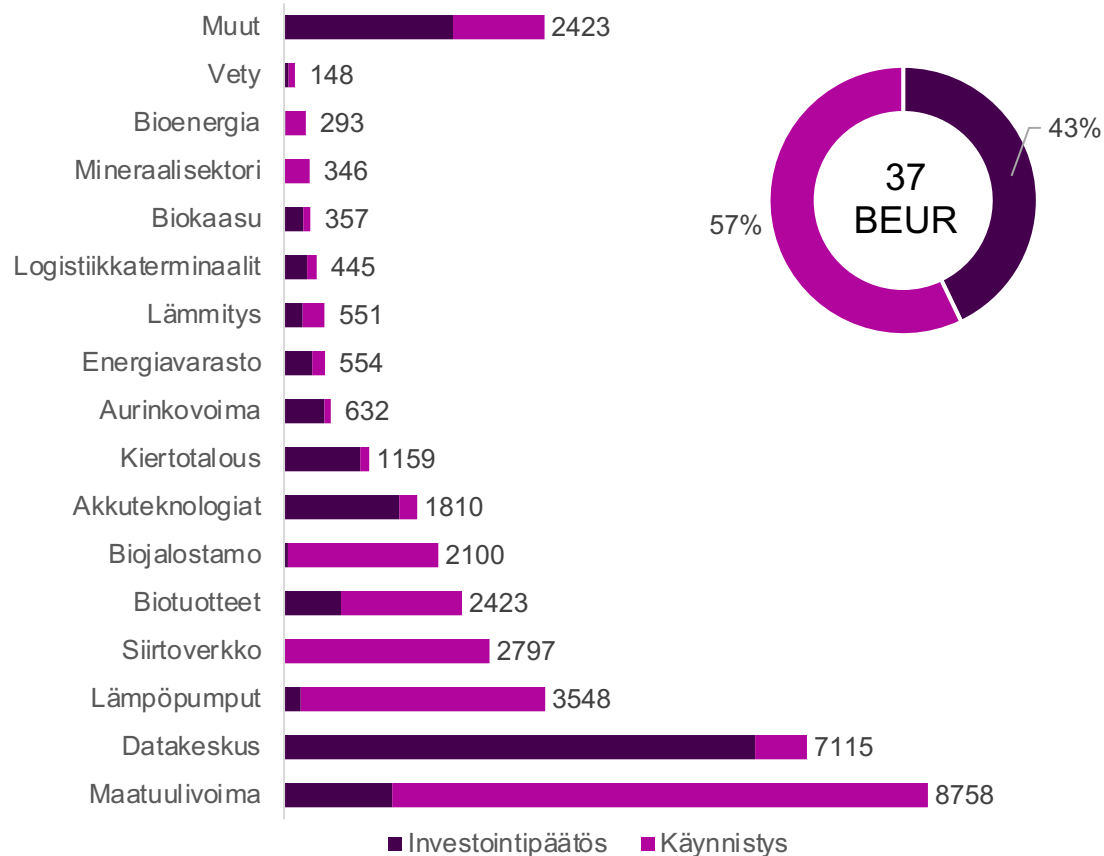

Kommentit

- EK:n dataikkunan hankkeiden valmistumisaikatauluun liittyy merkittävää epävarmuutta.
- Peräti noin 129 miljardin euron investoinneille ei ole tiedossa valmistumisaikataulua. Hankkeet ovat yleensä ottaen esiselvitys- ja suunnitteluvaiheessa.
- Listalla on esimerkiksi 9,4 miljardin euron merituulivoimahanke, joka on julkaistu jo vuonna 2022.
- Vuodelle 2030 on allokoitu poikkeuksellisen monta valmistuvaa investointia, yhteensä noin 89 miljardia euroa.
- Merituulivoiman osuus on tästä summasta noin 72,5 miljardia euroa, jotka ovat tällä hetkellä esiselvitys- ja suunnitteluvaiheissa.
- Vuonna 2030 valmistuvissa hankkeissa on mukana myös vetyhankkeita, yhteensä noin 8,2 miljardin euron edestä.
- Merituulivoima- ja vetyhankkeet ovat tähän mennessä toteutuneet ja erittäin hitaasti tai viivästyneet useasta syystä, joten dataikkunan hankelistassa voidaan yleensä ottaen todeta olevan suurta potentiaalia muutoksille.

Päätettyjen ja käynnistettyjen investointien kohdalla datakeskusten rooli korostuu

EK:n dataikkunan päätetyt ja käynnistetyt hankkeet, MEUR

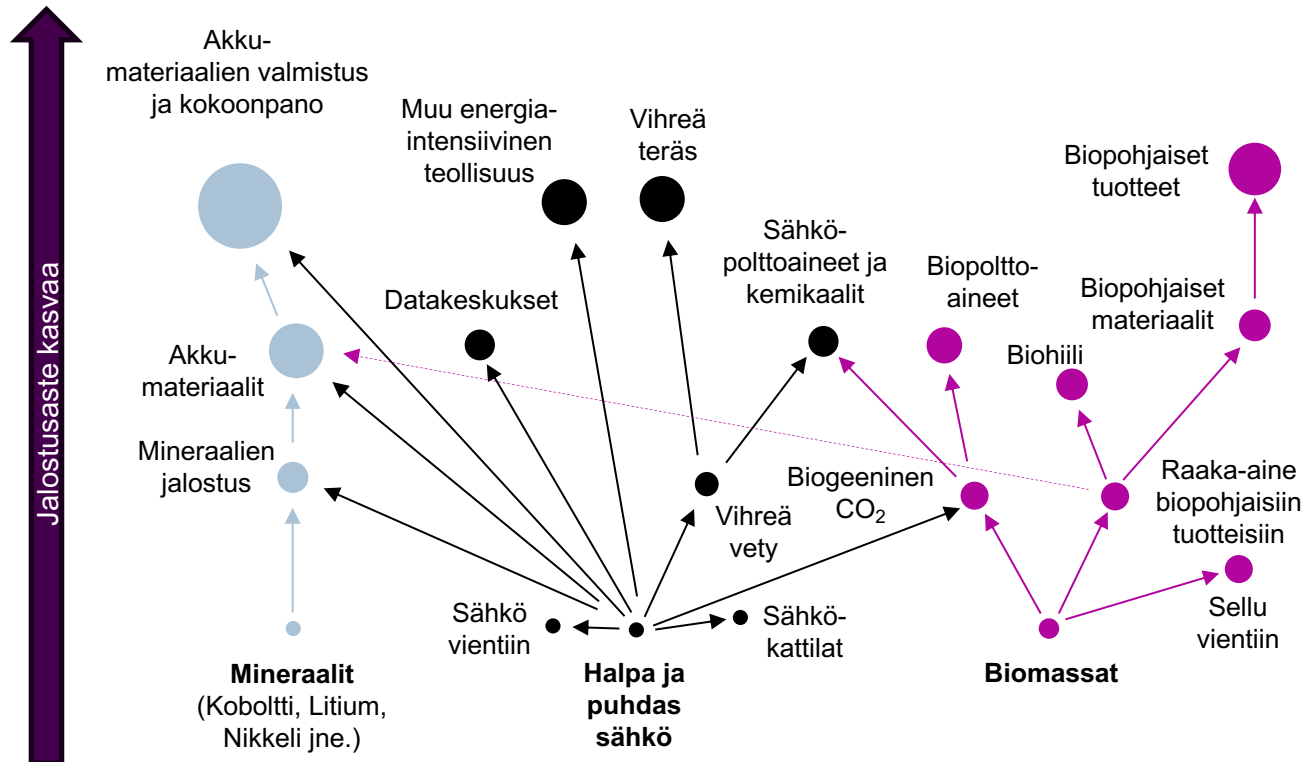

Kommentit

- Investointipäätöksen saaneiden hankkeiden ja käynnistettyjen hankkeiden kokonaisarvo on noin 37 mrd. euroa.
- Kokonaissummasta noin 18 mrd. euroa (noin 50%) on jo investoitu vuosina 2021-2024.
- Vuodelle 2025 ennakoidaan noin 10 miljardin euron investointien valmistumista, mutta aikatauluihin liittyy epävarmuutta.
- Datakeskusten rooli korostuu huomattavasti viimeaikaisen toiminnan perusteella. Niiden taustalla on esimerkiksi Google, Microsoft, Atrnorth sekä Hyperco.
- Lämpöpumppuinvestoinnit liittyvät erityisesti kiinteistöihin, muuten niiden taustalla on energiayhtiöitä.
- Siirtoverkkoinvestoinnit ovat lähinnä kantaverkko- ja jakeluverkkoinvestointeja.
- Biotuotteiden kohdalla Stora Enson Oulun tehtaan investointi (noin 1 mrd. euroa) korostuu, samoin kuin Metsä Groupin 300 miljoonan euron investointi Äänekoskella.
- Datasta on hyvä huomata vetyhankkeiden hidas toteutuminen, vaikka niillä on erittäin suuri rooli EK:n dataikkunan kokonaishankelistalla.
- EK:n ylläpitämä data ei kerro, miten hankkeet ovat rahoitettu ja onko rahoitus merkittävä pullonkaula hankkeiden etenemisessä.

Suomen kilpailuedut mahdollistavat korkean jalostusarvon arvoketjujen luonnin Suomeen

Havainnollistavia esimerkkejä puhtaan siirtymän arvoketjuista ja jalostusarvoista

Huom. Pallojen koot havainnollistavat arviota jalostusarvon noususta, mutta erityisesti eri väriset pallot eivät ole suoraan vertailukelpoisia. Jalostusaste perustuu lopputuotteiden arvioituun hintaan.

Kommentit

- Suomella on mahdollisuus tuottaa puhdasta sähköä yli nykyisten omien tarpeiden. Mikäli sähkö päättyy suoraan vientiin Suomeen jäävä arvonlisä varsin rajallinen.
- Teollisuuden käyttäessä sähköä tuotannossaan jalostuu sähkö korkeampi-arvoisiksi tuotteiksi.
- Suomen tulisi pyrkiä kääntämään kilpailuetu mahdollisimman korkean arvonlisän hyödykkeiksi bulkkituotteiden viennin sijaan.
- Korkeamman arvonlisän hyödykkeet luovat enemmän työpaikkoja suoraan sekä arvoketjua tukevan muun liiketoiminnan kautta.
- Jalostavan teollisuuden investointeja tarvitaan kuitenkin koko arvoketjuun, myös matalamman jalostusarvon välivaiheisiin, mikäli esimerkiksi sähkö ja mineraalit halutaan jalostaa korkean jalostusarvon lopputuotteiksi.
- Arvoketjuissa on sidonnaisuuksia ja erityisesti puhtaalla ja edullisella sähköllä on merkittävä rooli lähes kaikissa arvoketjuissa.
- Mahdollisuuksia korkeamman arvonlisän liiketoimintaan on myös arvoketjujen teknologiaa tuottavissa yhtiöissä (esim. vetytuotannon elektrolyysarit).

Suomeen suunnitellut sähköntuotantoinvestoinnit eivät toteudu ilman sähkökäyttäjiä

Esimerkki muna-kana –dilemmasta vetytaloudessa

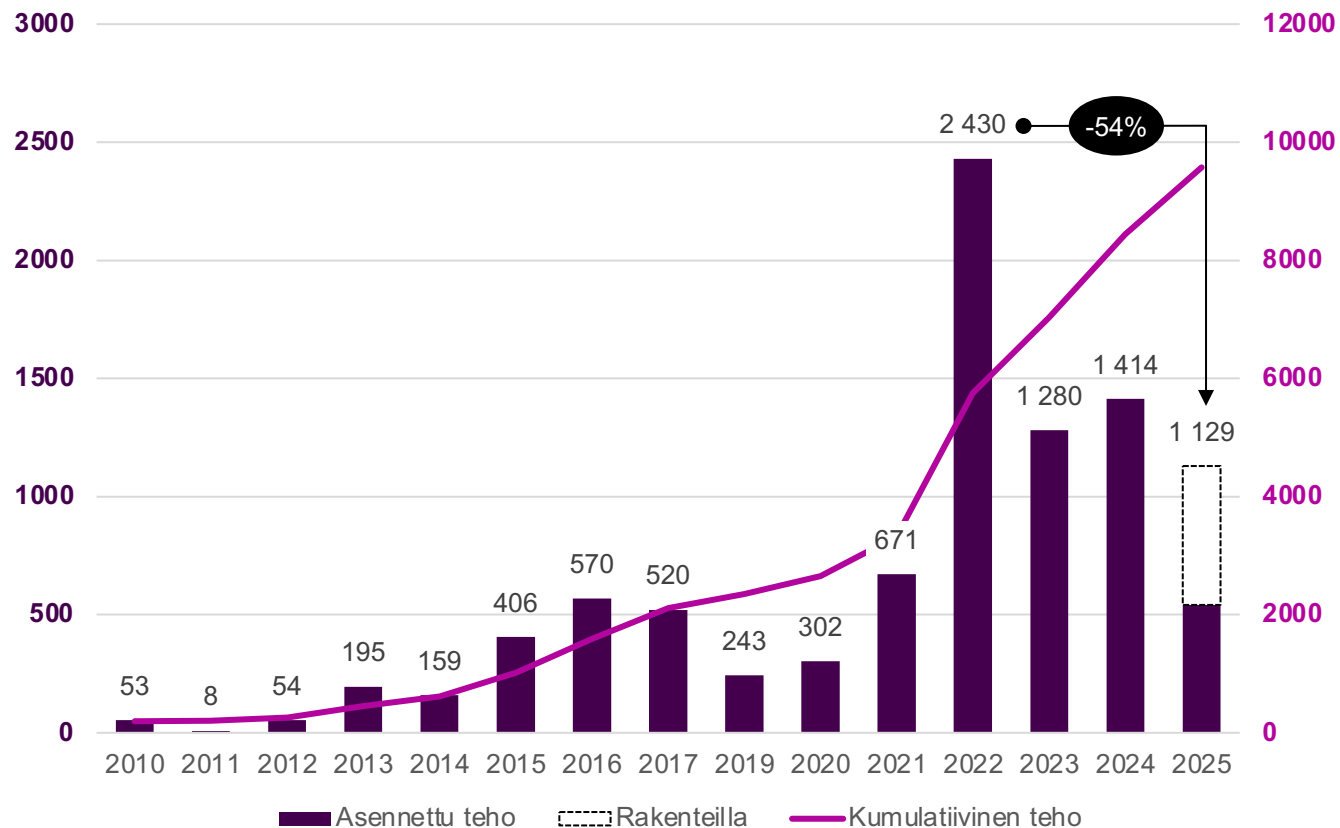

Kommentit

- Puhtaan siirtymän investointien toteutuminen ja kannattavuus on usein riippuvaista myös investoinneista muihin arvoketjun osiin.
- Arvoketjuihin syntyykin usein ”muna-kana”-ongelmia, jossa investointeja ketjun eri vaiheissa hidastaa toisaalta epävarmuus riittävästä tuotannosta ja toisaalta riittävästä kysynnästä (offtakeesta).
- EK:n datassa esitetyt Suomeen suunnitteilla olevat tuuli- ja aurinkovoimainvestoinnit ovat osaltaan riippuvaisia siitä, että sähkölle löytyy tarpeeksi loppukäyttäjiä.
- Jo nykyisellään osa sijoittajista pitää sähköä liian halpana Suomessa investointien kannattavuuden kannalta.
- Vedyn tuotannon investointien hidasteena on puolestaan uusiutuvan energian tuotannon riittävyys, jotta tuotantokustannukset pysyvät riittävän matalina.
- Lisäksi tuotantolaitosinvestointien rahoituskokonaisuuksien toteutuminen vaatii offtake-sopimuksia.
- Offtaken syntymiseksi vetyä tulisi olla ensin tarjolla siinä määrin, että investointeja vetyä käyttävään teollisuuteen uskalletaan tehdä.

Maatuulivoimainvestoinnit ovat hidastuneet, mutta eivät vielä pysähtyneet

Maatuulivoimakapasiteetin kehitys Suomessa 2010-2025, MW

Kommentit

- Mediassa on viime vuonna viitattu tuulivoimarakentamisen kasvun hidastumisesta, joka johtuisi 1) inflaatiosta, 2) korkojen noususta ja 3) talouden alakulosta.
- Alan toimijoiden mukaan tuulivoimamarkkina on hyvin haastava johtuen sähkön alhaisesta markkinahinnasta.
- Suomen Uusiutuvat -yhdistyksen tilastojen mukaan hidastumista on tapahtunut, mutta investoinnit eivät ole vielä pysähtyneet.
- Maatuulivoimaa on suunnitteilla yhteensä peräti 61,6 GW, josta olisi luvitettu jo noin 3,8 GW ja rakenteilla noin 1,2 GW.
- Luvitus- ja selvitysvaiheessa on peräti noin 49,6 GW.
- 61,6 GW maatuulivoimaa voisi tuottaa sähköä keskimäärin 162 - 216 TWh vuodessa, joka olisi arviolta noin 1,9x - 2,5x Suomen nykyisen vuosikulutuksen verran*.
- Nykyisellä valmistumistahdilla Suomessa suunnitteilla olevan maatuulivoiman rakentaminen kestää noin 47 vuotta.
- Fingridin ennusteissa tuulivoimaa ennustetaan olevan noin 21 GW vuonna 2030, mutta tuplaantuminen nykyisestä tasosta edellyttää isoja sähköä kuluttavia investointeja.

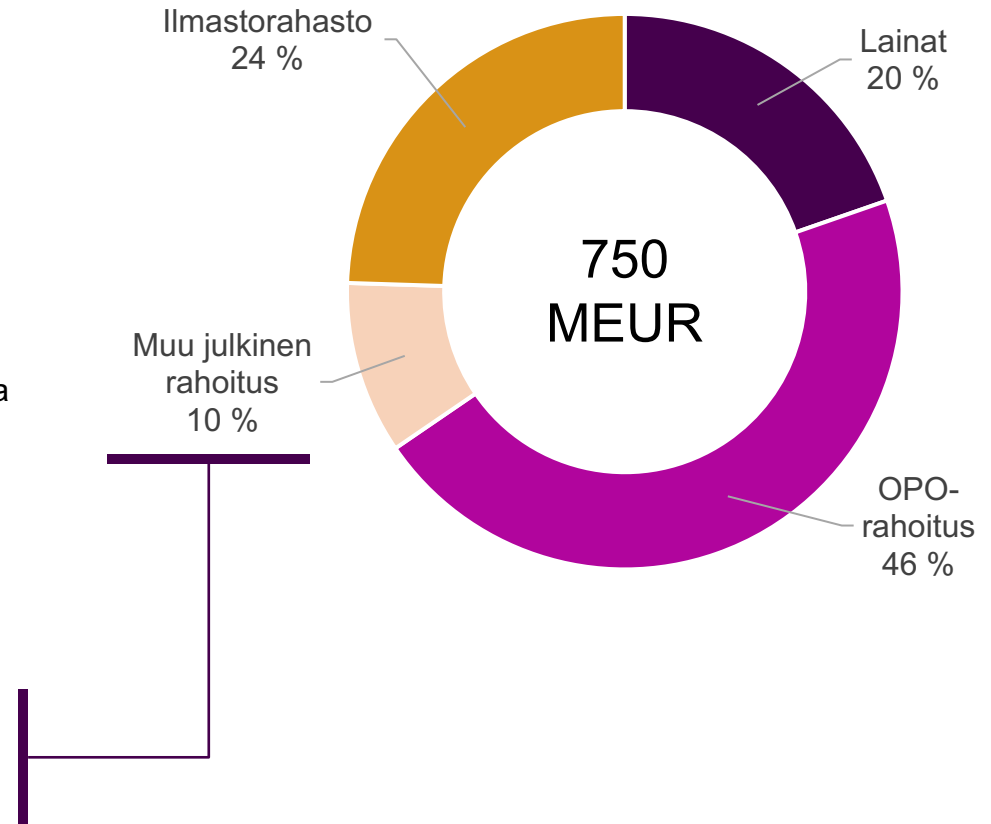
Esimerkkejä puhtaan siirtymän hankkeista

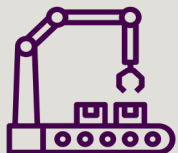
Lakkautettu Ilmastorahasto voi tarjota esimerkin puhtaan siirtymän hankkeiden rahoittamisesta

Ilmastorahaston perustietoja

- Tehtävänä oli edistää ilmastonmuutoksen torjumista. Tavoitteena maksimoida yhteiskunnalliset vaikutukset, mutta toiminnan tuli olla itsekannattavaa.
- Yhteensä 26 kpl rahoituspäätöstä, joista kaksi ei toteutunut sopimuksellisesti eli niitä ei koskaan julkaistu.
  - 24 kpl suoria transaktioita (pääomalainoja ja juniorilainoja)
  - 2 kpl rahastosijoituksia
- Kokonaisuudessaan noin 190 MEUR rahoituspäätösvolyymi vuosina 2021-2024. Vuonna 2022 yhteensä 80 MEUR:n rahoituspäätösvolyymi.
- Keskimäärin noin 7 MEUR:n rahoituspäätös per hanke. Maksimi noin 40 MEUR.
- Hankkeiden kokonaisrahoitus päätösvaiheessa oli yhteensä noin 750 MEUR, josta yksityisen rahoituksen osuus noin 490 MEUR.
- Hankepipelineissa oli yli 300 yhtiötä, joista merkittävä osa ei ollut kuitenkaan samaan aikaan aktiivisessa työstövaiheessa.
- Useita klusterianalyyseja: vetytalous, biokaasu, sähkövarastot, aurinkoenergia, biopolttoaineet, muovin kierrätys jne.
- Yli 20 työntekijää operatiivisessa vaiheessa.
- Muu julkinen rahoitus: 1) Energia-/RRF-tuet*, 2) ELY-keskusten tuet, 3) Business Finlandin tuet ja lainat, 4) Finnveran lainat, 5) Nefcon lainat, 6) EIC Accelerator-ohjelman rahoitus

Rahoituspäätösten hankkeiden kokonaisrahoitusjakauma, %

Laitosinvestoinnit ja muu ilmastoinfrastruktuuri

SOLAR FOODS pääomallaina 10 M€

Vähäpäästöistä proteiinia vaihto-oikeus

pääomallaina
10 M€

Vihreän vedyn tuotantolaitos vaihto-oikeus,
kestävyyskannustin

pääomallaina
5 M€

Torrefioitua biomassaa prosessiteollisuuteen vaihto-oikeus

QHEAT

pääomallaina
3,3 M€

Keskisyviä lämpökaivoja vaihto-oikeus

TAALERI
Bioteollisuus

rahastosijoitus
15 M€

Kestäviä sijoituksia bioteollisuuteen

NORSEPOWER

pääomallaina
10 M€

Tuulipohjaista työntö-
voimaa merenkulkuun

hycamite pääomallaina 10 M€

Puhtaan vedyn ja kiinteän hiilen tuotanto vaihto-oikeus,
kestävyyskannustin

LAMOR

pääomallaina
6 M€

Muovin kemiallinen kierrätyslaitos

WASTEWISE GROUP

pääomallaina
4,2 M€

Muovin kemiallinen kierrätyslaitos vaihto-oikeus

PAPTIC®

pääomallaina
10 M€

Puukuitu-pohjaisia pakkausmateriaaleja voitto-osuus

enifer.

pääomallaina
7 M€

Sieniproteiinin tuotantolaitos vaihto-oikeus

Volare

pääomallaina

Hyönteisproteiinin tuotantolaitos

AISTI

pääomallaina

Akustiikkalevyjen tuotantolaitos

Ilmastoratkaisujen käyttöönoton vauhdittaminen

ELSTOR pääomallaina 4 M€

Päästötöntä höyryä teollisuuteen vaihto-oikeus

MAGSORT

pääomallaina
4,5 M€

Terästeollisuuden kiertotalousratkaisu voitto-osuus

Vetyturbiineja teollisuuteen pääomallaina
5 M€

Resand pääomallaina 8 M€

Valimohiekan kierrätys vaihto-oikeus

CACTOS rahastosijoitus 5 M€

Älykkäät sähkövarastot sijoitus infrastruktuuri-
rahastoon

filtrabit

pääomallaina
4 M€

Teollisuuden pölynerotinlaitteita vaihto-oikeus
kestävyyskannustin

MERIAURA juniorilaina 6,8 M€

Merenkulun vähähiilisten teknologioiden käyttöönotto

Digitaaliset ilmastoratkaisut

BETOLAR pääomallaina 7 M€

Sementtiteollisuuden korvaavat materiaalit

Aeromon pääomallaina 2,4 M€

Hajapäästöjen tarkempaa mittausta vaihto-oikeus

DataSpace Europe

pääomallaina
1 M€

Ruokaketjun datanvälityspalvelu voitto-osuus

Infrakit

pääomallaina
6 M€

Infrastruktuuriprojektien tiedonhallintapalvelu vaihto-oikeus

FOAK-laitoshankkeet ovat yksi puhtaan siirtymän ilmentymä

First-of-a-Kind -hanke konseptina

- Ei yhtenäistä määritelmää, mutta tarkoittaa yleensä ensimmäistä uutta teknologiaa (patentoitu) hyödyntävää kaupallisen skaalan laitoshanketta.
- FOAK-laitokset eivät välttämättä ole useista syistä investointeina kovin kannattavia.
- Asettuu määritelmällisesti demovaiheen ja skaalausvaiheen väliin. Yleensä ottaen teknologinen valmiusaste on 8-9, jotkut vaiheet tuotantoprosessissa voivat olla alhaisempiakin.
- Hankkeen tarkoituksena on testata tuotantoprosessia ja liiketoimintaa kaupallisessa vaiheessa. Monesti sekoittuu myös demovaiheen kanssa.
- Yleensä viitataan merkittäviin investointeihin riippuen toimialalasta ja – tuotantokapasiteetista, esimerkiksi 10-100 MEUR.
- Sisältää yleensä teknologiariskiä, toteutusriskiä, markkinariskiä sekä operatiivista riskiä.
- Riskit saattavat johtaa kustannusylityksiin, mahdollisesti jopa 50-100% riippuen hankkeesta ja markkinaolosuhteista.
- Uniikista luonteesta johtuen avaimet käteen EPC-toimitusta ei ole yleensä käytännössä saatavilla. Vaihtoehdoksi muodostuu EPCM-projekti, jossa kokonaisvastuu teettäjällä.
- FOAK-hankkeiden kohdalla puhutaan usein kuoleman laaksosta johtuen rahoituksellisista pullonkauloista verrattuna investoinnin suuruuteen.

Tyypilliset laitoshankevaiheet

Vaihe	Laboratorio	Pilottilaitos	Demolaitos	FOAK-laitos	Skaalaus
Kuvaus	Tuotekehitys	Prosessien testaus	Tuotantoprosessin testaus	Kaupallinen testaus	Kaupallinen skaalaus
TRL*	4	6	6/7	8/9	9
Indikatiiviset rahoituslähteet	Tukiraha Enkelit Teollisuus	Tukiraha Julkinen Enkelit VC	VC [PE] Teollisuus	PE [VC] Teollisuus Laina (julkinen)	Laina (yksityinen) PE Infrasijoittajat Teollisuus
Ind. rahoitusmäärä	1 MEUR	2-5 MEUR	5-10 MEUR	10-50 MEUR	10-100 MEUR

Joitakin esimerkkejä

SOLAR FOODS

Solein-proteiinin n. 35 MEUR:n demolaitoksen rakentaminen. Skaalaus 100x verrattuna pilottiin.

Turkoosin vedyn ja hiilen demotuotantolaitoksen (Customer Sample Facility) rakentaminen Kokkolaan.

Tekstiilien kierrätykseen perustuvan Infinna-kuidun tuotantolaitoksen (n. 400 MEUR) rakentaminen Kemiin.

“Tuote palveluna” on monen vihreä siirtymän teknologiayrityksen liiketoimintamallin ytimessä

Product-as-a-Service konseptina

- Useat yhtiöt myyvät tuotteiden sijaan palvelua, Product-as-a-Service (PaaS) –mallin mukaisesti.
- Käytännössä teknologia asennetaan asiakkaan tiloihin, mutta se jää omistuksellisesti toimittajan taseeseen.
- Toimittaja saa palvelusta jatkuvaa kuukausituloa ja asiakas maksaa toimitetusta palvelusta. Palvelusopimukset ovat useimmiten useiden vuosien pituisia (esim. 5-7 vuotta).
- Puhtaassa siirtymässä teknologiayhtiöt voivat tarjota esimerkiksi tuotannossa syntyvien sivu- tai jätevirtojen prosessointia ja jatkojalostamista.
- Palvelun mahdollistava teknologia on investointi, sillä se jää yhtiön taseeseen. Teknologiasta ja liiketoiminnasta riippuen investoinnin takaisinmaksuaika voi kuitenkin melko olla lyhyt.
- Hyötyinä ovat muun muassa myynnin kynnyksen madaltaminen ja nopea skaalaaminen*, etäohjauksen ja datan hyödyntäminen, jatkuvan tulovirran varmistaminen sekä potentiaalisesti korkeat marginaalit.
- Haasteita tuo skaalauksen rahoittaminen, koska CAPEX-investoinnit voivat olla suuria suhteessa taseeseen. Rahoitus voi olla lisäksi haastavaa, koska tuote on asiakkaan tiloissa, mahdollisesti ulkomailla.
- Periaatteessa kassavirtaa tuottava skaalattu portfolio voidaan ulkoistaa strukturoimalla ja jälleenrahoittaa.

Joitakin esimerkkejä

Resand

Valimoiden tuotannossa syntyvän jättehiekkan kierrätys Sand-as-a-Service –palveluna.

ELSTOR

Sähköllä toimivan energiavaraston höyryn ja lämmön myyminen Steam-as-a-Service—palveluna.

MAGSORT

Teräskuonan metallien ja hiekkaraaka-aineen erottelu ja jalostaminen palveluna.

filtrabit

Pölynerottelua ja kerättyjä materiaaleja teollisuusyhtiöille Dust-as-a-Service -palveluna.

Puhtaassa siirtymässä myös välilliset päästövähennykset ovat tärkeitä

Esimerkki digitaalisista ilmastoratkaisuista

- Puhtaan siirtymän hankkeissa ei välttämättä aina huomioida teknologiayhtiöitä, jotka eivät tee perinteisiä käyttömousuinvestointeja.
- Infrakit on ohjelmistoyritys, joka tarjoaa pilvipohjaista tiedonhallintapalvelua infrarakentajien työmaille. Asiakkaina on rakennusyhtiöitä sekä rakennuttajia.
- Yhtiö toimii Software-as-a-Service –liiketoimintamallilla, joka perustuu alustan käytöstä tulevaan jatkuvaan kuukausituloon.
- Infraprojektien tiedonhallintapalvelu mahdollistaa erityisesti rakentamisen ajankäytön ja kustannusten tehostamisen.
- Infrakitin avulla tiedot löytyvät yhdestä paikasta, josta ne siirretään työkoneiden ohjausjärjestelmiin. Hankkeen rakennussuunnitelmat ladataan palveluun, jonka jälkeen niitä voi tarkastella karttanäkymässä tai 3D:nä.
- Työkoneiden ja materiaalien käyttöä sekä kuljetuksia tehostamalla voidaan saavuttaa arviolta 5 % päästövähennykset infratyömaille.
- Rahoitettavassa hankkeessa kehitettävät ominaisuudet tarjoavat työkalut hiilijalanjäljen tarkasteluun, toteutuvien päästöjen seurantaan ja toteutuksen aikaiseen päästöjen optimointiin.
- Päästövähennyspotentiaali perustuu yhtiön tietomallialustan infrarakentamisen tehostamiseen, jolla esimerkiksi työkoneiden polttoainekulutusta saadaan pienennettyä.

Transaktion rahoitusrakenne

